

Sygn. akt I UK 207/05

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący)
SSN Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca)
SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania S. Ł.
przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi
Regionalnemu w B.
o rentę inwalidzką rolniczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 kwietnia 2006 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w B.
z dnia 5 maja 2005 r., sygn. akt III AUa .../05,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w B. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 sierpnia 2004 r. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w B. odmówiła przyznania wnioskodawcy S. Ł. prawa do renty rolniczej wobec niestwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

Odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 19 listopada 2004 r. Na podstawie opinii biegłych lekarzy z zakresu neurologii i rehabilitacji Sąd ustalił, że zmiany chorobowe wnioskodawcy – zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego, uwypuklenie dysku na poziomie L4-L5 i L5-S1 z zaznaczonymi objawami rwy kulszowej obustronnej z objawami ubytkowymi w zakresie korzeni L5-S1 na stopie prawej oraz zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa szyjnego – nie czynią go całkowicie niezdolnym do pracy w gospodarstwie rolnym. Wnioskodawca nie spełnił więc warunków określonych w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.).

Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy od tego wyroku Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. wyrokiem z dnia 5 maja 2005 r. oddalił apelację. Sąd Apelacyjny uznał za prawidłowe ustalenia Sądu pierwszej instancji, z których wynika, że wnioskodawca nie spełnia warunku trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. „Zdaniem Sądu Apelacyjnego sporządzona w sprawie opinia jest kompleksowa, wszechstronna i zawiera wyczerpującą ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy. Biegli sporządzili opinię na podstawie badania podmiotowo-przedmiotowego oraz dostępnej dokumentacji lekarskiej. Z opinii jednoznacznie wynika, że odwołujący pomimo rozpoznanych schorzeń nie jest całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym. Autorzy opinii są specjalistami z zakresu schorzeń rozpoznanych u odwołującego, legitymują się wiedzą medyczną, doświadczeniem zawodowym oraz znajomością zasad orzecznictwa”.

Od tego wyroku wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną i opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 21 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz na podstawie naruszenia przepisów postępowania – art. 286 k.p.c. przez zaniechania wyjaśnienia złożonej opinii biegłych – wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu skargi podniósł, że na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego niezdolność do pracy powinna być oceniana w kontekście danego, konkretnego gospodarstwa rolnego, a nie gospodarstwa w pojęciu abstrakcyjnym. W sprawie niniejszej nie odniesiono się w ogóle do gospodarstwa rolnego, które wnioskodawca prowadził do 2000 r. i które wydierżawił po przyznaniu mu prawa do renty. Z uzasadnienia opinii biegłych, stwierdzającego, że wnioskodawca jest niezdolny do wykonywania ciężkich prac fizycznych a może wykonywać lżejsze prace z zachowaniem pozycji ochronnych kręgosłupa, nie wynika jakie są możliwości i zdolność do pracy w gospodarstwie, które nie posiada maszyn rolniczych. W opinii brak jest odniesienia do wcześniejszych orzeczeń lekarskich, na podstawie których przyznano wnioskodawcy rentę i kwestia ta z naruszeniem art. 286 k.p.c. nie została przez Sąd Apelacyjny wyjaśniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje. Przepis art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym od dnia 2 maja 2004 r., jako jeden z warunków przyznania prawa do renty rolniczej wymienia trwałą lub okresową całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym. Definicja tego rodzaju niezdolności jest zawarta nie w ust. 2, jak twierdzi skarżący, lecz w ust. 5. Przepis ten stanowi, że za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. Przepisu tego skarżący nie powołał, należy zatem stwierdzić, że podstawa naruszenia prawa materialnego została sformułowana wadliwie.

Jednakże ustalenie przez Sąd Apelacyjny, że wnioskodawca nie spełnia warunku niezdolności do pracy, nie wynika z błędnej wykładni powołanych przepisów, lecz jest wynikiem oceny opinii biegłych, która została uznana za

miarodajną. Materiał dowodowy, na którym została oparta ocena, jest jednak niepełny, co słusznie zarzuca się w skardze kasacyjnej. Mimo, że wnioskodawca kwestionował w apelacji opinię biegłych, Sąd Apelacyjny nie wyjaśnił wszystkich wątpliwości, jakie nasuwa ta opinia. Biegli stwierdzili liczne zmiany chorobowe powodujące niezdolność do wykonywania prac fizycznych, jednak nie wyjaśnili tego, jakiego rodzaju prac wnioskodawca nie może wykonywać osobiście. Opinia nie zawiera również oceny czy zmiany chorobowe, będące uprzednio podstawą do przyznania wnioskodawcy renty rolniczej, ustąpiły na tyle, że jest on obecnie zdolny do osobistego wykonywania przynajmniej części prac wykonywanych normalnie przez rolnika. W sytuacji, gdy opinia biegłych lekarzy nie daje wystarczającej podstawy dla zakwalifikowania zmian chorobowych do ustawowej definicji niezdolności do pracy, sąd powinien zgodnie z dyspozycją art. 286 k.p.c. zażądać ustnego wyjaśnienia opinii lub złożenia dodatkowej opinii. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny ograniczył się do powołania się na kwalifikacje i kompetencje biegłych lekarzy, co nie jest wystarczające do uznania bezzasadności zarzutów podniesionych w apelacji wobec ich opinii.

Skoro zarzut naruszenia prawa procesowego okazał się uzasadniony, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w B. do ponownego rozpoznania.